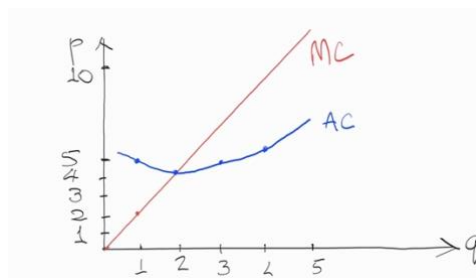

ΤΕΛΕΙΟΣ & ΑΤΕΛΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Έστω N επιχειρήσεις με την ίδια συνάρτηση συνολικού κόστους: $TC = 4 + q^2$

Μέσο κόστος $AC = TC/q = 4/q + q$
Οριακό κόστος $MC = 2q$

q	MC	AC
1	2	5
2	4	4
3	6	4,33
4	8	5
5	10	5,8

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 – Τα κόστη της μιας επιχείρησης

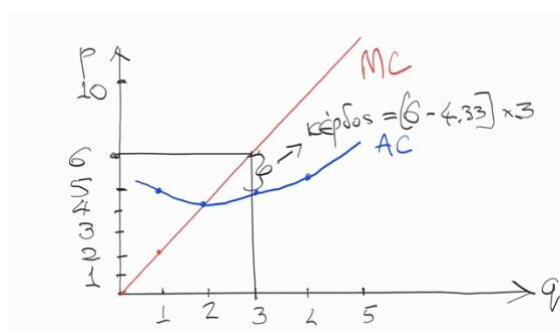
Όταν η κάθε μία από τις N επιχειρήσεις παράγει $q=2$ η κάθε μία, τότε κάθε μονάδα που παράγεται παράγεται στο ελάχιστο μέσο κόστος (άρα, με την βέλτιστη χρήση των παραγωγικών συντελεστών).

#1 Τέλειος Ανταγωνισμός

Μια αγορά ορίζεται ως απολύτως, ή τέλεια, ανταγωνιστική εφόσον καμία επιχείρηση δεν έχει την παραμικρή δυνατότητα να επηρεάζει την τιμή – δηλαδή, αν «τολμήσει» να αυξήσει την τιμή έστω και 1 λεπτό του ευρώ, χάνει όλη της την πελατεία.

Με άλλα λόγια, στον τέλειο ανταγωνισμό, κάθε επιχείρηση λαμβάνει την τιμή ως δεδομένη. Γεωμετρικά, αυτό σημαίνει πως κάθε επιχείρηση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια καμπύλη ζήτησης οριζόντια στην τιμή που «δίνει» η αγορά.

Π.χ. έστω ότι η αγορά «δίνει» τιμή $p=6$ (βλ. πιο κάτω διάγραμμα). Τότε, η κάθε επιχείρηση θα επιλέξει να παράγει $q=3$ καθώς σε αυτή την ποσότητα $p=MC$ και άρα τα κέρδη της μεγιστοποιούνται. Για την ακρίβεια, το κέρδος ανά μονάδα ισούται με την τιμή μείον το μέσο κόστος ($p-AC = 6-4,33$) ενώ το συνολικό κέρδος κάθε επιχείρησης $= (p-AN)q = (6-4,33) \times 2$.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 – Μεγιστοποίηση κέρδους όταν $p=6$

Δεδομένου λοιπόν ότι όταν $p=6$, $q=3$, τίθεται το επόμενο ερώτημα: Πόσες επιχειρήσεις N θα παράγουν σε αυτό τον κλάδο; Αυτό εξαρτάται ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ από την Συνάρτηση Ζήτησης. Όσο πιο μεγάλη η ζήτηση τόσο πιο πολλές επιχειρήσεις θα παράγουν.

Έστω ότι η Συνάρτηση Ζήτησης δίδεται ως εξής:

$D: p = 100 - 2Q$ όπου $Q =$ η συνολική ζήτηση του προϊόντος όλων των μονάδων που έχουν παραχθεί από τις N επιχειρήσεις, δηλαδή $Q=Nq$

Αν τώρα, για κάποιο λόγο, $p=6$ (όπως στο πιο πάνω διάγραμμα), τότε ξέρουμε ότι κάθε μια από τις N επιχειρήσεις θα παράγει $q=3$. Άρα,

$6=100-2Q=100-2Nq \rightarrow 94=6N \rightarrow N=94/6 = 15,7$, δηλαδή μεταξύ 15 και 16 επιχειρήσεων ενώ η συνολική ποσότητα $Q = Nq = 47$.

Γιατί αυτή η τιμή, $p=6$, δεν μπορεί να είναι τιμή ισορροπίας;

Στον Τέλειο Ανταγωνισμό, υποθέτουμε ότι όσο οι επιχειρήσεις βγάζουν κέρδη (δηλαδή έσοδα πάνω από το συνολικό κόστος ευκαιρίας), αυτά τα κέρδη θα ελκύουν κι άλλες επιχειρήσεις στον κλάδο. Άρα, όσο $\pi=TR-TC>0$, τότε το N ανεβαίνει. Αν όμως το N ανεβαίνει, ανεβαίνει και η συνολική προσφορά/παραγωγή στον κλάδο (Nq). Τότε όμως θα μειώνεται η τιμή p – δεδομένου ότι η ζήτηση δίδεται ως $D: p = 100 - 2Q$.

Ερώτημα κρίσης: Μα, δεν είπαμε ότι στον Τέλειο Ανταγωνισμό κάθε επιχείρηση λαμβάνει ως δεδομένη την τιμή; Γιατί ξάφνου λέμε ότι η τιμή μειώνεται;

Απάντηση: Ναι, η κάθε (μικρή) επιχείρηση λαμβάνει την τιμή ως δεδομένη επειδή η δική της παραγωγή (το δικό της μικρό q) είναι πολύ μικρή σε σχέση με την συνολική παραγωγή (Nq) για να έχει αντίκτυπο στην τιμή της αγοράς.¹ Όμως, αν οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν κέρδος και έρθουν νέες επιχειρήσεις, τότε το N μεγαλώνει και η τιμή της αγοράς μειώνεται. Συνεπώς, και συμπερασματικά, η μία επιχείρηση μπορεί να μην μπορεί να επηρεάσει την τιμή αλλά μια μαζική είσοδος νέων (έξοδος) επιχειρήσεων στον κλάδο, ναι, ρίχνει (ανεβάζει) την τιμή.

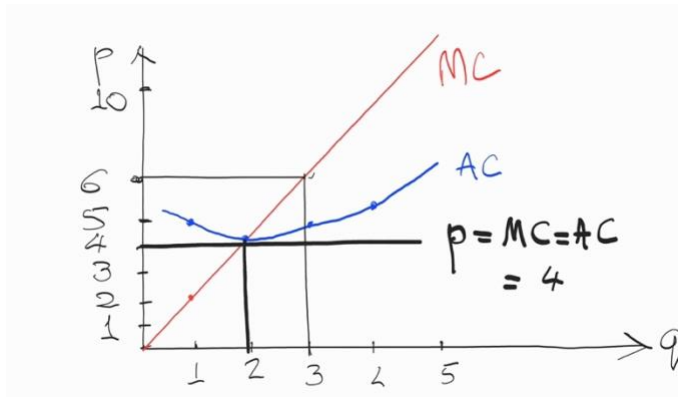
Ερώτηση: Πότε έχουμε «ισορροπία τέλειου ανταγωνισμού»;

Απάντηση: Όταν ο αριθμός των επιχειρήσεων N είναι τέτοιος που να μην υπάρχει ούτε κίνητρο για επιχειρήσεις εκτός κλάδου να εισέλθουν ούτε όμως και κίνητρο για επιχειρήσεις εκτός κλάδου να εξέλθουν (ή να σταματήσουν να παράγουν). Με άλλα λόγια, ο αριθμός των επιχειρήσεων N είναι τέτοιος που (με $TR =$ συνολικά έσοδα $= pQ = pNq$) :

- ούτε $\pi = TR - TC > 0$
- ούτε $\pi = TR - TC < 0$
 - κάτι που ισχύει μόνο όταν $\pi = TR - TC = 0$ ή $p = AC$ (δηλαδή, κάθε μονάδα παραγωγής πουλιέται προς μία τιμή ίση με το μέσο κόστος παραγωγής της)

¹ [Σημ. Αν το $N \rightarrow \infty$ και $q \rightarrow 0$, τότε είτε παράγει είτε όχι μία από αυτές τις N επιχειρήσεις, δεν κάνει καμιά διαφορά στην τιμή p]

Διαγραμματικά, αυτό μπορεί να συμβεί μόνο – βλ. επόμενο διάγραμμα – αν κάθε μία από τις N επιχειρήσεις του κλάδου παράγει 2 μονάδες τις οποίες πουλά προς $p=4$ την μία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 – Μεγιστοποίηση κέρδους σε κατάσταση ισορροπίας

Σκεφτείτε το:

Αν η τιμή είναι $p' > 4$, τότε η επιχείρηση μεγιστοποιεί τα κέρδη της θέτοντας $p' = MC$ που αντιστοιχεί σε $q > 2$ (π.χ. $p'=6$, $q=3$, όπως είδαμε πιο πάνω). Ναι, αλλά τότε, νέες επιχειρήσεις θα εισέλθουν στον κλάδο, το N θα μεγαλώσει και η τιμή p θα μειωθεί. Και το αντίθετο: Αν η τιμή είναι $p' < 4$, τότε η επιχείρηση θα χάνει χρήματα όσο και να παράγει (καθώς το ελάχιστο μέσο κόστος – AC – είναι 4) με αποτέλεσμα κάποιες επιχειρήσεις να κλείσουν και το N να μειώνεται και την τιμή p να πέφτει.

Συμπερασματικά,

- Όσο $p > 4$, ο αριθμός επιχειρήσεων N αυξάνεται, η συνολική παραγωγή $Q = Nq$ αυξάνεται και η τιμή p μειώνεται.
- Όσο $p < 4$, ο αριθμός επιχειρήσεων N μειώνεται, η συνολική παραγωγή $Q = Nq$ μειώνεται και η τιμή p αυξάνεται.

Άρα, ισορροπία στον τέλει ανταγωνισμό επιτυγχάνεται μόνο όταν $p=4$ και ο αριθμός επιχειρήσεων N σταθεροποιείται ώστε, με $p=4$ και $q=2$ (παραγωγή της κάθε μίας των N επιχειρήσεων), η συνολική προσφορά του κλάδου να ισούται με την συνολική ζήτηση.

Δηλαδή, να έχουμε $p=4$, $q=2$ αλλά και (θυμήσου την συνάρτηση ζήτησης του κλάδου)
 $p = 100 - 2Q = 100 - 2Nq$. Άρα,

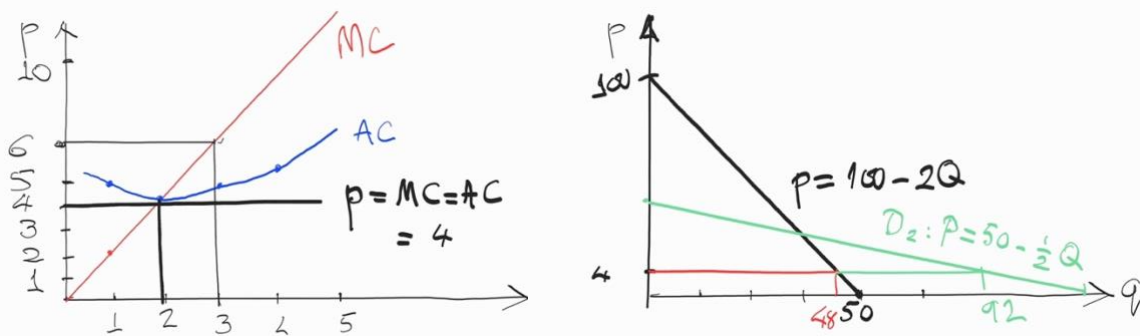
$$4 = 100 - 2N \cdot 2 \rightarrow 96 = 4N \rightarrow N = 96/4 = 24.$$

Συμπέρασμα: Η ισορροπία τέλει ανταγωνισμού σε αυτό το παράδειγμα δίνει

$$p=4, q=2, N=24, Q=Nq = 24 \times 2 = 48$$

Σε «λέξεις», 24 επιχειρήσεις παράγουν 2 μονάδες η κάθε μία, με μέσο&οριακό κόστος παραγωγή €4 ανά μονάδα, συνολική παραγωγή/προσφορά του κλάδου 48 μονάδες και τιμή €4 ανά μονάδα (και, άρα, μηδενικά κέρδη).

Διαγραμματικά, η πιο πάνω ισορροπία τέλειου ανταγωνισμού αποτυπώνεται σε δύο διαγράμματα – το αριστερά αφορά την κάθε μία από τις N επιχειρήσεις και το δεξιά διάγραμμα αφορά ολόκληρο τον κλάδο – όπου μελετάμε τι θα γίνει σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις (μία με την μαύρη καμπύλη ζήτησης και μία με την πράσινη).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 – Η ισορροπία του τέλειου ανταγωνισμού

Το αριστερό διάγραμμα αφορά την κάθε μία επιχείρηση στον κλάδο ενώ το δεξιό διάγραμμα αφορά όλο τον κλάδο (και τις N επιχειρήσεις). Προσέξτε πως, ενώ στο δεξιό διάγραμμα έχουμε την καμπύλη ζήτησης (την μαύρη ή την πράσινη), στο αριστερό η καμπύλη ζήτησης είναι εκτός θέματος καθώς η επιχείρηση δεν μπορεί να επηρεάσει την τιμή αλλά απλά την λαμβάνει ως δεδομένη, π.χ. ως $p=6$ ή $p=4$ κλπ. Γεωμετρικά, αυτό σημαίνει πως η καμπύλη ζήτησης που αντιμετωπίζει η επιχείρηση είναι μια οριζόντια γραμμή που αντιστοιχεί στην επικρατούσα τιμή.

Επί πλέον, σημειώνουμε πως το **αριστερό διάγραμμα** (το οποίο αποτυπώνει τι κάνει μια λειτουργούσα επιχείρηση) δεν επηρεάζεται από το μέγεθος ή την ελαστικότητα ζήτησης στο δεξιό διάγραμμα. Καθώς στον τέλειο ανταγωνισμό $p=MC=AC$, κάθε επιχείρηση που λειτουργεί θα παράγει $q=2$ μονάδες τις οποίες θα πουλάει έκαστη στην τιμή $p=4$ – τιμή που εξισώνει το οριακό κόστος (MC) με το μέσο κόστος (AC). [Σημ. επειδή, καθώς είδαμε ότι, διαφορετικά, αν δηλαδή υπάρχουν κέρδη ή ζημίες, θα εξαφανιστούν λόγω αυξομειώσεων του αριθμού επιχειρήσεων N).

Πάμε τώρα στο **δεξιό διάγραμμα**. Αν ισχύει η **μαύρη καμπύλη ζήτησης** ($p=100-2Q$), τότε στην $p=4$, έχουμε $Q=48$ και άρα (καθώς $q=2$) $N=24$ επιχειρήσεις. Αν όμως ισχύει η ελαστικότερη **πράσινη καμπύλη ζήτησης**, τότε στην $p=4$, έχουμε $Q=92$ και άρα (καθώς $q=2$) $N=46$ επιχειρήσεις.

Έτσι, καταλήγουμε σε ένα ενδιαφέρον θεώρημα: Όταν καμία επιχείρηση σε ένα κλάδο δεν μπορεί να επηρεάσει την τιμή ούτε κατά 1 λεπτό (δηλαδή, θα χάσει όλη της την πελατεία αν ανεβάσει την τιμή έστω και 1 λεπτό), και ο αριθμός των επιχειρήσεων αυξάνει

(μειώνεται) όταν κάθε επιχείρηση έχει έστω και μικρά κέρδη (δηλαδή, $p > AC$), τότε μόνο μια τιμή μπορεί να διαμορφωθεί: η τιμή που αντιστοιχεί στο ελάχιστο μέσο κόστος (AC) – το οποίο, πάντα, αντιστοιχεί στην τριπλή ισότητα $p = MC = AC$.

ΘΕΩΡΗΜΑ: Στον Τέλειο Ανταγωνισμό, η *Καμπύλη Προσφοράς του Κλάδου είναι μια οριζόντια ευθεία γραμμή* που ισοδυναμεί με την τριπλή ισότητα $p = MC = AC$.

#2 Ατελής Ανταγωνισμός

Έστω τώρα ότι μια επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει την τιμή – δηλαδή δεν χάνει όλη της την πελατεία ότι ανεβάζει την τιμή. Διαγραμματικά, αυτό σημαίνει ότι η καμπύλη ζήτησης με την οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση δεν είναι πλέον μια οριζόντια γραμμή αλλά μια (κανονική) καμπύλη με αρνητική κλίση. Για να δούμε πως αυτό επηρεάζει τις επιλογές της επιχείρησης, έστω ότι μόνο μία από τις προηγούμενες N επιχειρήσεις (βλ. πιο πάνω) επιβιώνει (οι υπόλοιπες $N-1$ κλείνουν). Τότε, ολόκληρη η καμπύλη ζήτησης του κλάδου γίνεται η καμπύλη ζήτησης αυτής της (πλέον μονοπωλιακής) επιχείρησης.

Αυτό που αλλάζει άρδην σε σχέση με τον τέλειο ανταγωνισμό είναι ότι, καθώς η τιμή δεν είναι σταθερή για την επιχείρηση – δηλαδή το p αλλάζει με την ποσότητα Q – το οριακό έσοδο της επιχείρησης (MR) δεν είναι το ίδιο με την τιμή p . Για την ακρίβεια, είναι πάντα μικρότερο από την τιμή p .

Απόδειξη ότι $p > MR$: Έστω ότι η επιχείρηση παράγει και πουλάει $Q=10$ μονάδες. Αν ισχύει η (πιο πάνω) μαύρη καμπύλη ζήτησης, δηλαδή $p = 100 - 2Q$, τότε η τιμή ισούται με $p = 80$. Για να πουλήσει άλλη μια μονάδα (δηλαδή την 11^η), η επιχείρηση πρέπει να ρίξει την τιμή από $p=80$ στα $p=78$. Πόσα ευρώ περισσότερα θα εισπράξει πουλώντας αυτή την 11^η μονάδα; Θα λάβει 78 ευρώ από την 11^η αλλά θα χάσει από 2 ευρώ για κάθε μία από τις προηγούμενες 10 μονάδες που, αν δεν είχε πουλήσει την 11^η μονάδα, θα τις είχε πουλήσει προς $p=80$ έκαστη. Άρα, η 11^η μονάδα θα συνεισφέρει 78 ευρώ αλλά θα απομειώσει κατά $2 \times 10 = 20$ τα συνολικά έσοδα. Άρα, το οριακό έσοδο είναι μόνο $MR = 78 - 20 = 58$ ενώ $p=80$.

Το πιο πάνω αποτέλεσμα (ότι ο ατελής ανταγωνισμός οδηγεί σε $p > MR$) αποδεικνύεται και μαθηματικά πολύ απλά:

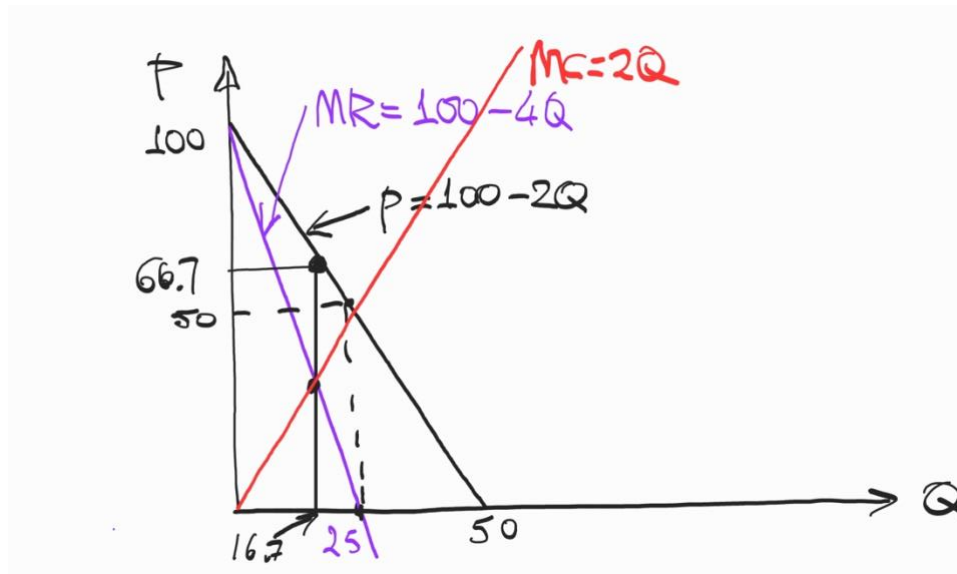
Αν η καμπύλη ζήτησης δίδεται $p = 100 - 2Q$, τότε το συνολικό έσοδο

$$TR = p \times Q = (100 - 2Q) \times Q = 100Q - 2Q^2.$$

Ναι, αλλά το οριακό έσοδο είναι η πρώτη παράγωγος του συνολικού εσόδου ως προς την ποσότητα $Q \rightarrow MR = 100 - 4Q$. Στο επόμενο διάγραμμα, βλέπουμε πως η καμπύλη του οριακού εσόδου ($MR = 100 - 4Q$) βρίσκεται ολοσχερώς κάτω από την καμπύλη ζήτησης ($p = 100 - 2Q$). Μόλις αποδείξαμε ότι, εφόσον $Q > 0$, $p > MR$.

Δεδομένου ότι τα κόστη της επιχείρησης παραμένουν ίδια (δηλαδή, μέσο κόστος $AC = TC/q = 4/q + q$ και οριακό κόστος $MC = 2q$), η μεγιστοποίηση των κερδών της επιτυγχάνεται στην ποσότητα Q στην οποία $MR = MC$ ή $100 - 4Q = 2Q$ ή $Q = 100/6 = 16,7$ και τιμή $p = 66,7$ – βλ.

Διάγραμμα 4 όπου η καμπύλη οριακού κόστους ($MC=2Q$) τέμνει την καμπύλη οριακού εσόδου ($MR=100-4Q$) στην ποσότητα παραγωγής $Q=16,7$ η οποία δίνει τιμή $p=66,7$.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 – Ατελής Ανταγωνισμός και Μονοπώλιο

Σε αυτό το σημείο αξίζει μια σύγκριση τιμών και ποσοτήτων στις δύο περιπτώσεις (Α) τέλει ανταγωνισμού (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3) και μονοπωλίου (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4). Πρόκειται για την μέρα και τη νύχτα: Στην πρώτη περίπτωση, η παραγωγή ήταν $Q=48$ και κάθε μονάδα πουλιόταν προς $p=4$. Στην περίπτωση του μονοπωλίου, η παραγωγή συρρικνώθηκε σε $Q=16,7$ ενώ η τιμή κάθε μονάδας εκτοξεύτηκε στο $p=66,7$.

#3 Γιατί στον Ατελή Ανταγωνισμό (όταν οι εταιρείες επηρεάζουν τις τιμές τους) δεν ορίζεται καμπύλη προσφοράς

Για να έχει λόγο ύπαρξης το γνωστό διάγραμμα ζήτησης και προσφοράς, πρέπει οι δύο καμπύλες (ζήτησης και προσφοράς) να ορίζονται ανεξάρτητα η μία από την άλλη. Δηλαδή, να ξέρουμε:

(Α) ποια ποσότητα ζητούν οι αγοραστές σε κάθε τιμή ανεξάρτητα από όλα εκείνα που επηρεάζουν τους παραγωγούς

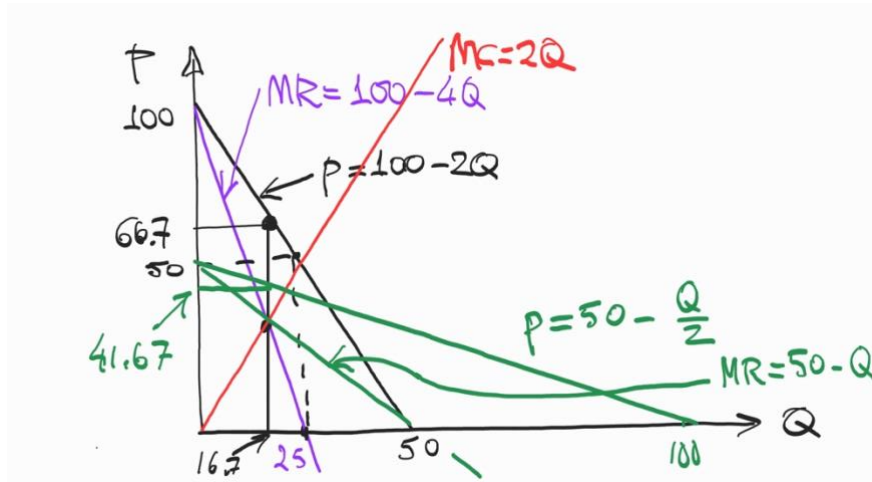
και

(Β) ποια ποσότητα διαθέτουν στην αγορά οι παραγωγή σε κάθε τιμή ανεξάρτητα από όλα εκείνα που επηρεάζουν τους αγοραστές.

Γεωμετρικά αν το δούμε, αυτή η ανάγκη ανεξαρτησίας των παραγόντων που επηρεάζουν τους μεν από τους παράγοντες που επηρεάζουν τους δε είναι απαραίτητη γιατί, χωρίς αυτήν, αν μετακινηθεί η καμπύλη ζήτησης (π.χ. επειδή οι αγοραστές «αγάπησαν» το αγαθό αυτό ξαφνικά πιο πολύ) θα μετακινηθεί κι η καμπύλη προσφοράς με τρόπο μη προβλέψιμο – με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να αποφανθούμε που θα είναι το νέο σημείο

ισορροπίας (τομής των δύο καμπυλών). Με άλλα λόγια, το διάγραμμα είναι άχρηστο (και το ίδιο ισχύει για την θεωρία από πίσω του).

Το πιο κάτω διάγραμμα καταδεικνύει γιατί, στον ατελή ανταγωνισμό, δεν ισχύει η ανεξαρτησία της συνάρτησης προσφοράς από τους παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση. Προσέξτε ότι είναι το ίδιο διάγραμμα με το ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 με μια επιπλέον καμπύλη ζήτηση – ίδια με την πράσινη του προηγούμενου Διαγράμματος 3)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 – Μη Ορισμός Συνάρτησης Προσφοράς στον Ατελή Ανταγωνισμό και το Μονοπώλιο

Η «ιστορία» που αφηγείται το ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 είναι απλή: Η επιχείρηση-μονοπώλιο που εξετάσαμε πιο πάνω ξεκινά με την μαύρη καμπύλη ζήτησης, οπότε και παράγει – όπως είδαμε – 16,7 μονάδες τις οποίες πουλάει προς 66,7 ευρώ έκαστη. Ξάφνου, η καμπύλη ζήτησης αλλάζει → πηγαίνει από την μαύρη στην πράσινη καμπύλη. Όταν αυτό είχε γίνει στον τέλει ανταγωνισμό (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3) το μόνο που άλλαξε ήταν ότι ήρθαν κι άλλες επιχειρήσεις στον κλάδο με αποτέλεσμα η προσφορά να αυξηθεί από 48 σε 92 μονάδες. Εδώ τί αποτέλεσμα έχει η αλλαγή ζήτησης από την μαύρη στην πράσινη καμπύλη;

Παρατηρούμε πως η νέα πράσινη καμπύλη MR τέμνει την καμπύλη MC της επιχείρησης στο ίδιο σημείο με την παλιά μαύρη καμπύλη MR. Άρα, η επιχείρηση δεν αλλάζει την ποσότητα που παράγει ($Q=16,7$). Ναι, αλλά η καμπύλη ζήτησης είναι τώρα η πράσινη η οποία δίνει τιμή $p=41,67$ στην ίδια αυτή ποσότητα ($Q=16,7$). Συνεπώς, βλέπουμε ένα παράδειγμα του πως στον ατελή ανταγωνισμό δεν υπάρχει μια καθαρή αντιστοιχία μεταξύ μιας τιμής και μιας ποσότητας που προσφέρεται στην αγορά. Για την ακρίβεια δύο διαφορετικές τιμές δίνουν την ίδια παραγωγή.

Ο λόγος για αυτό είναι ότι, στον ατελή ανταγωνισμό, είναι αδύνατος ο ορισμός του (B) πιο πάνω – δηλαδή μιας συνάρτησης προσφοράς που να μας λέει ποια ποσότητα διαθέτουν στην αγορά οι παραγωγοί σε κάθε τιμή ανεξάρτητα από όλα εκείνα που επηρεάζουν τους αγοραστές.

ΘΕΩΡΗΜΑ: Άρα, το κλασικό διάγραμμα ζήτησης και προσφοράς δεν προσφέρεται σε περιπτώσεις ατελούς ανταγωνισμού – οι οποίες, παρεμπιπτόντως, είναι ο κανόνας σε κάθε κλάδο.

Γενικότερη απόδειξη: Έστω

$$p = p(Q)$$

$$TR = p(Q) \times Q$$

$$MR = dp/dQ \times Q - p = p[1-(1/\epsilon)] \text{ όπου } \epsilon \text{ είναι η ελαστικότητα της καμπύλης ζήτησης}$$
$$\rightarrow \epsilon = -(dQ/dp)(p/Q)$$

Δεδομένου ότι η μεγιστοποίηση των κερδών απαιτεί $MR = MC$, και δεδομένου ότι το MR εξαρτάται από την ελαστικότητα της ζήτησης, η ποσότητα που παράγει μια επιχείρηση με δυνατότητα να επηρεάζει την τιμή (πουλώντας λιγότερη ή περισσότερη ποσότητα Q) πάντα θα εξαρτάται από την ελαστικότητα της ζήτησης. Να λοιπόν γιατί ΔΕΝ ορίζεται συνάρτηση προσφοράς που να μας λέει ποια ποσότητα θα διαθέτουν στην αγορά οι παραγωγοί σε κάθε τιμή ανεξάρτητα από όλα εκείνα που επηρεάζουν τους αγοραστές (δηλαδή την ελαστικότητα ζήτησης).

#4 Είναι καλή ιδέα ένα πλαφόν στις τιμές ενός κλάδου υπέρ των καταναλωτών; (Ή αντίστοιχα μια ελάχιστη τιμή για παραγωγούς ή ένας κατώτατος μισθός για μισθωτούς)

Εξαρτάται από το αν πιστεύεις πως η αγορά θυμίζει τέλειο ή ατελή ανταγωνισμό.

Αν θυμίζει τον τέλειο ανταγωνισμό, είμαστε στο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3. Αν επιβάλεις τιμή κατώτερη της $p=AC=MC$ θα καταστρέψεις τον κλάδο. [Π.χ. το επιχείρημα ότι ένα πλαφόν στα νοίκια θα αναγκάσει τους ιδιοκτήτες να μην νοικιάζουν τα σπίτια τους, να τα κρατάνε άδεια, με αποτέλεσμα να καταστραφεί η αγορά ενοικιαζόμενων σπιτιών.]

Αν θυμίζει ατελή ανταγωνισμό, είμαστε στο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 όπου η «αυθόρμητη» τιμή είναι $p=66,7$ και η παραγωγή $Q=16,7$. Έστω ότι το κράτος επιβάλει πλαφόν $p'=50$. Ξάφνου, η τιμή μπορεί να θεωρηθεί σταθερή για ποσότητες παραγωγής έως και $Q=25$. Άρα, για ποσότητες παραγωγής έως και $Q=25$, $p=MR=50$. Τότε η επιχείρηση, θέτοντας $p=MR=MC=50$ επιλέγει $Q=25$. Άρα, το πλαφόν και μείωσε την τιμή και αύξησε την παραγωγή!

Κάτι αντίστοιχο ισχύει και στην περίπτωση του κατώτατου μισθού: Αν η αγορά εργασίας θεωρείται τελείως ανταγωνιστική, από την άποψη ότι κανείς εργοδότης δεν μπορεί να επηρεάσει τον μισθό, τότε, ναι, η επιβολή κατώτατου μισθού μεγαλύτερου του «αυθόρμητου» μισθού της αγοράς, τότε θα μειωθεί η ζήτηση εργασίας – δηλαδή θα μείνουν άνεργοι κάποιοι από τους εργαζόμενους οι οποίοι, χωρίς τον κατώτατο μισθό, θα εργάζονταν. Αν όμως, η αγορά εργασίας δεν είναι τελείως ανταγωνιστική, από την άποψη ότι οι εργοδότες μπορούν να επηρεάσουν τον μισθό, τότε, πάντα υπάρχει ένας κατώτατος μισθός που όχι μόνο δεν μειώνει αλλά μάλιστα αυξάνει την απασχόληση.